

05

KANDIDÁTI
A ZVOLENÍ

Struktura kandidátů a zvolených

Absolutního maxima v počtu kandidátů bylo dosaženo v roce 2014 při volbách do zastupitelstev obcí. Počet kandidátů ve volbách do Poslanecké sněmovny v průběhu let rostl. Pokles nastal v roce 2021, přičemž ke stejnému jevu došlo také v roce 2020 ve volbách do zastupitelstev krajů. Počet kandidátů usilujících o mandát senátora byl rekordní v roce 1996. Komora byla v tomto roce nově ustavena, a volilo se proto všech 81 senátorů, což se později již nikdy neopakovalo. V posledních letech se počet zájemců o křeslo senátora ustálil. U počtu kandidátů ve volbách do Evropského parlamentu pozorujeme výkyvy. Počet kandidátů usilujících o funkci hlavy státu byl naproti tomu v obou volbách totožný.

Počet kandidátů podle druhů voleb v čase

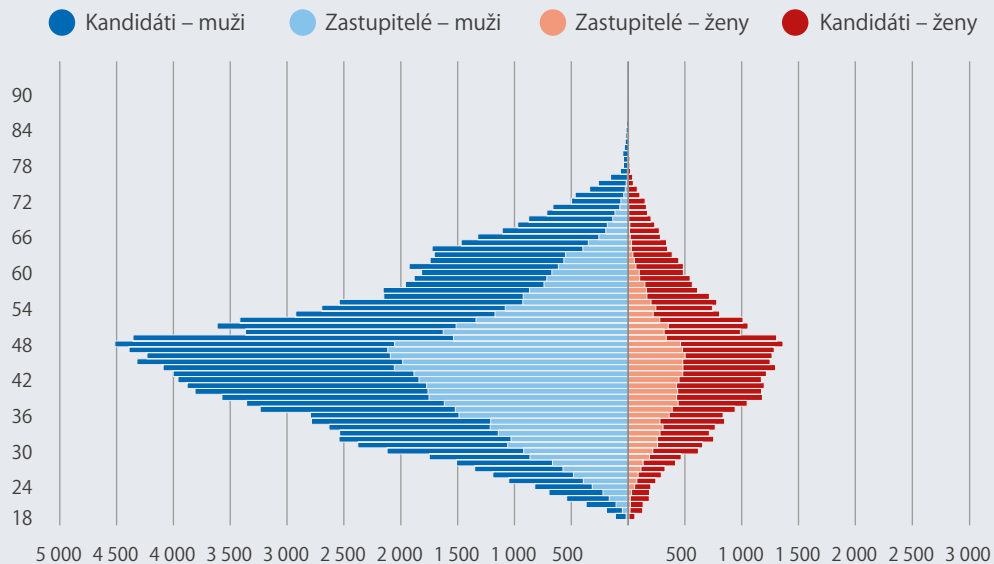
* volilo se ve všech 81 senátních obvodech, dále vždy jen 1/3

	ZO	KZ	PS	SE	EP	PE
1994	159 479					
1996			4 492	568*		
1998	179 598		3 631	137		
2000		7 725		160		
2002	192 915		6 068	168		
2004		8 309		197	806	
2006	200 939		4 985	204		
2008		8 206		200		
2009					708	
2010	225 815		5 022	227		
2012		11 304		233		
2013			5 899			9
2014	233 475			242	849	
2016		11 803		233		
2017			7 524			
2018	216 138			236		9
2019					841	
2020		9 711		235		
2021			5 243			

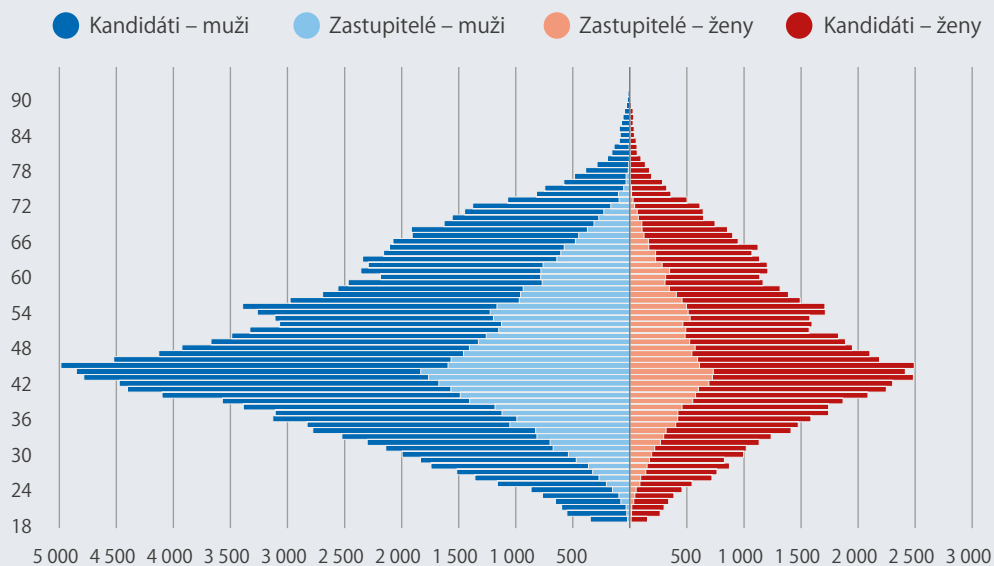
PODLE POHLAVÍ A VĚKU

Rozdělení kandidátů, ale i zastupitelů, dle věku a pohlaví prošlo v průběhu let vývojem, jehož výsledky názorně prezentují věkové pyramidy kandidátů a zvolených ve volbách do zastupitelstev obcí z let 1994 a 2018.

Markantní je posílení zastoupení kandidujících žen ve všech věkových kategoriích a nárůst počtu kandidátů i zvolených ve věkové skupině 60 a více let. Tradičně nejméně kandidátů i zvolených registrujeme v nejmladších věkových kategoriích.

Věková struktura kandidátů a zvolených zastupitelů ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 1994

Věková struktura kandidátů a zvolených zastupitelů ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2018

PRŮMĚRNÝ VĚK

Při porovnávání průměrného věku podle jednotlivých druhů voleb je třeba vzít v potaz, že pro kandidáty je stanovena věková hranice. Například senátorem a prezidentem je možné se stát až po dovršení 40 let věku. Stejně tak v Poslanecké sněmovně a Evropském parlamentu nemůže zasednout poslanec mladší 21 let. Od 18 let je možné kandidovat do zastupitelstva obce či kraje.

Od toho se také odvíjí průměrný věk kandidátů v jednotlivých druzích voleb. Není překvapením, že nejvyššího průměrného věku dosahují kandidáti na prezidenta republiky. Oproti tomu nejnižší průměrný věk byl zaznamenán při volbách do zastupitelstev obcí v roce 1994.

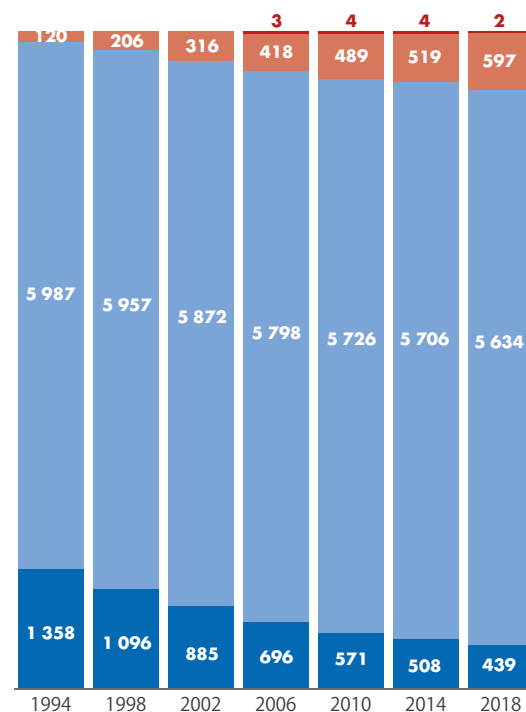
MUŽI A ŽENY V ZASTUPITELSTVECH OBCÍ

Podíváme-li se na složení zvolených obecních zastupitelstev z hlediska pohlaví, zjistíme, že v drtivé většině zastupitelstev převažují muži. Přestože trvale stoupá počet zastupitelstev s převahou žen (počet těchto zastupitelstev se v průběhu období 1994 až 2018 zvětšil téměř pětinasobně), ženy stále netvoří většinu ani v 10 % zvolených zastupitelstev obcí.

Ještě markantněji vypovídá o dominanci mužů v obecních zastupitelstvech údaj o počtu zastupitelstev tvořených výhradně muži, nebo výhradně ženami. První tři zastupitelstva s ryze ženským složením byla zvolena v roce 2006, ovšem ryze mužských zastupitelstev bylo v tomto roce zvoleno 696. Počet čistě mužských zastupitelstev přesto postupem času klesá.

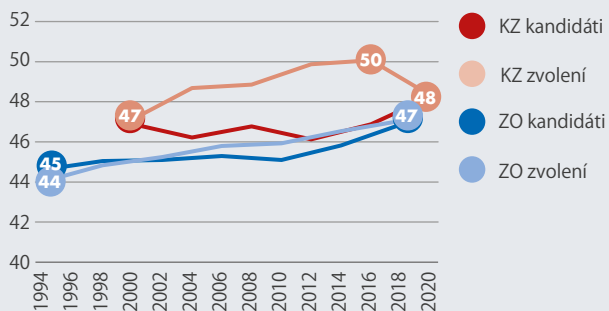
Menší počet žen v zastupitelstvu se odráží také v menší pravděpodobnosti zvolení žen ve srovnání s muži. Kandidující muž měl o 7 až 9 procentních bodů větší šanci stát se obecním zastupitelem než kandidující žena. Výjimkou byly volby v roce 2010, v nichž byl rozdíl nižší.

Počet obcí dle složení zastupitelstva podle pohlaví

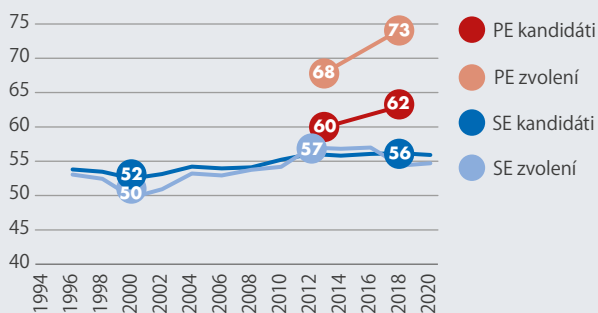

Průměrný věk kandidátů a zvolených

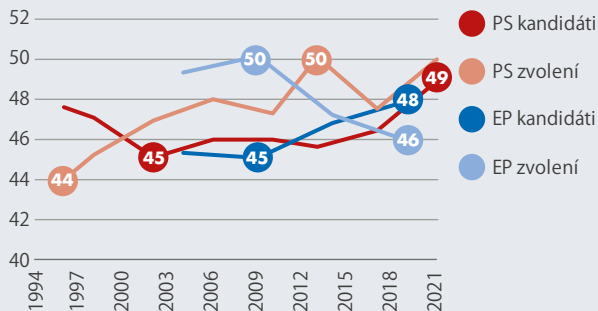
Volby do zastupitelstev obcí a krajů

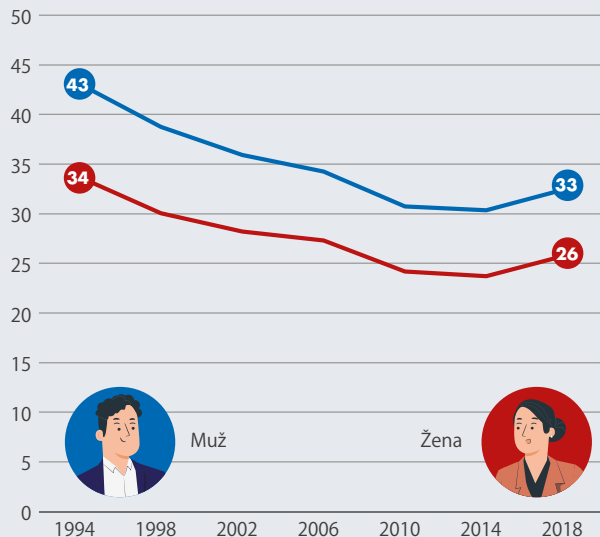
Volby do Senátu a volba prezidenta

Volby do Poslanecké sněmovny a Evropského parlamentu

Pravděpodobnost zvolení ve volbách do zastupitelstev obcí podle pohlaví (v %)

102 let

Věk nejstaršího kandidáta

87 let

Věk nejstaršího zvoleného kandidáta

Okarec (okr. Třebíč)

obec, kde od roku 2006
zastupitelstvo tvoří
pouze ženy

POLITICKÁ PŘÍSLUŠNOST

Informaci o politické příslušnosti deklaruje před volbami každý z kandidátů. Voliči se tak dozví, zda je členem nějaké politické strany nebo hnutí. Pokud je kandidát uveden na kandidátní listině nějaké politické strany nebo hnutí, ne vždy je také jejím členem. Při volbách do zastupitelstev obcí, do nichž se zapojuje velké množství sdružení nezávislých kandidátů, je v současnosti již více než 80 % kandidátů bez politické příslušnosti. Od roku 1994, kdy tvořili přibližně 60 %, tento trend trvale narůstá.

Zaměříme-li se na politickou příslušnost kandidátů napříč jednotlivými druhy voleb, nejvyšší podíl kandidátů bez politické příslušnosti bývá u voleb do zastupitelstev obcí, kde s každými volbami postupně roste. Strmý nárůst procenta těchto kandidátů byl patrný ve volbách do Poslanecké sněmov-

ny v roce 2002, kdy na úrovni 41,7 % dosáhl svého vrcholu. V roce 1998 bylo pouze 11,3 % kandidátů bez politické příslušnosti. Výrazné výkyvy lze pozorovat u voleb do Senátu. Největší nepoměr mezi procentem kandidátů bez politické příslušnosti byl mezi první a druhou volbou prezidenta republiky. Rozdíl činil 33 procentních bodů, druhá volba prezidenta a volby do zastupitelstev obcí pak byly jedinými řádnými volbami, kde většina kandidátů neměla politickou příslušnost.

Nejvíce kandidátů
bez politické
příslušnosti

82,8 %

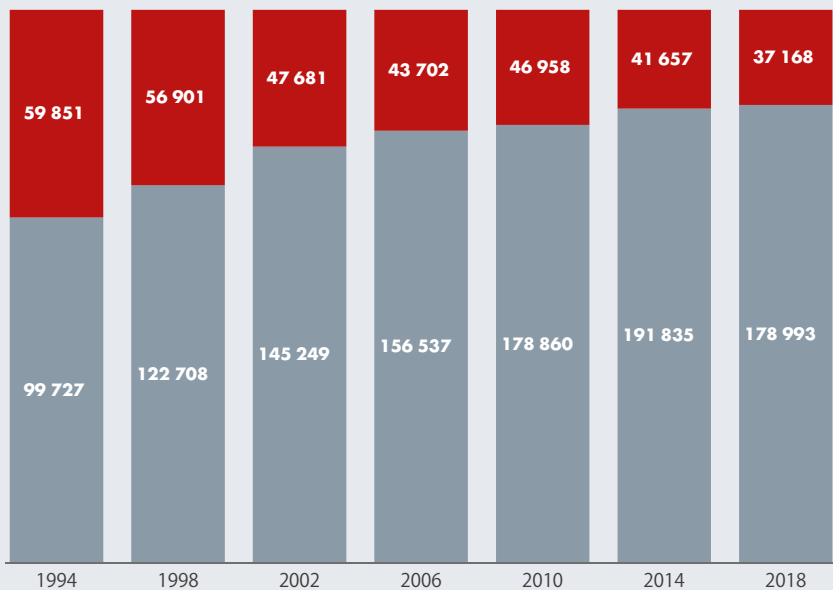
ZO 2018

Nejméně kandidátů
bez politické
příslušnosti

11,3 %

PS 1998

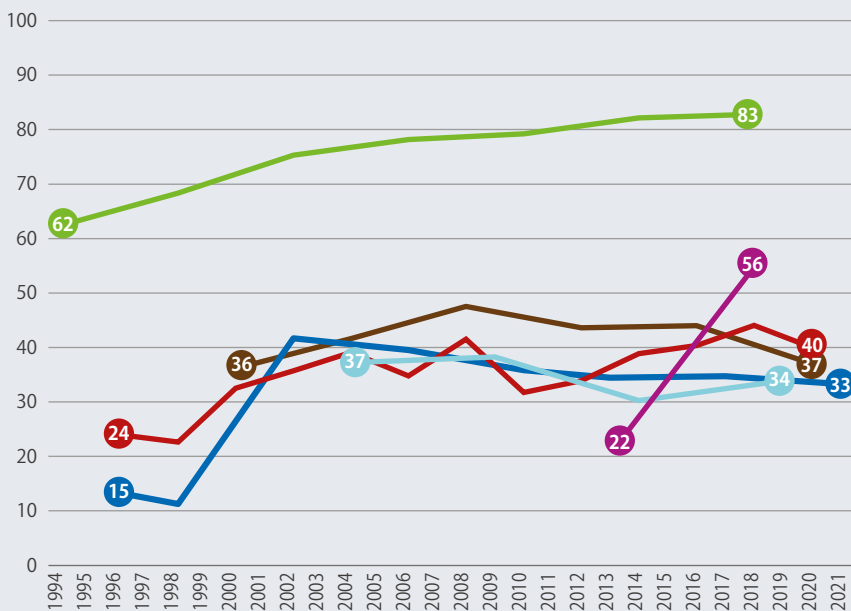

S politickou příslušností

Bez politické příslušnosti

Počet platných kandidátů s politickou příslušností a bez politické příslušnosti ve volbách do zastupitelstev obcí

Podíl kandidátů bez politické příslušnosti podle druhu voleb (v %)

Mandáty

Od roku 1990 bylo ve všech druzích voleb (včetně mimořádných) přiděleno zvoleným kandidátům více než 524 tisíc mandátů. Drtivou většinu z nich (99 %) tvořily mandáty v zastupitelstvech obcí. Zbylé 1 % představovaly především posty krajských zastupitelů, méně pak poslanců, ale také dva prezidentské mandáty.

PRAVDĚPODOBNOST ZVOLENÍ

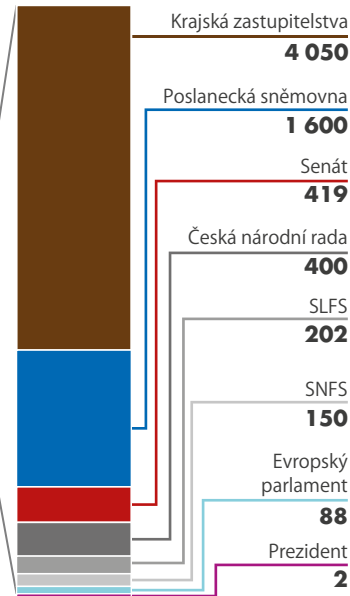
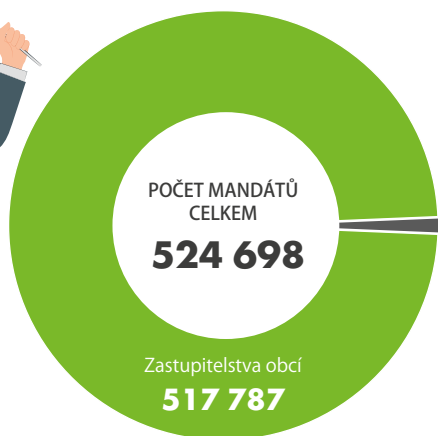
Vzhledem k vysokému počtu mandátů přidělovaných ve volbách do zastupitelstev obcí mají kandidáti v porovnání s ostatními druhy voleb ně-

kolikanásobně vyšší šanci být zvoleni. Ve volbách v roce 2018 byl do zastupitelstev obcí zvolen každý čtvrtý kandidát.

Zatímco krajským zastupitelem se v roce 2020 stal až každý patnáctý kandidát, poslancem v roce 2021 každý sedmadvacátý a europoslancem v roce 2019 každý jedenačtyřicátý kandidát.

S rostoucím počtem uchazečů se pravděpodobnost zisku mandátu snižuje. Takový byl trend například u voleb do zastupitelstev obcí v letech 1994 až 2014.

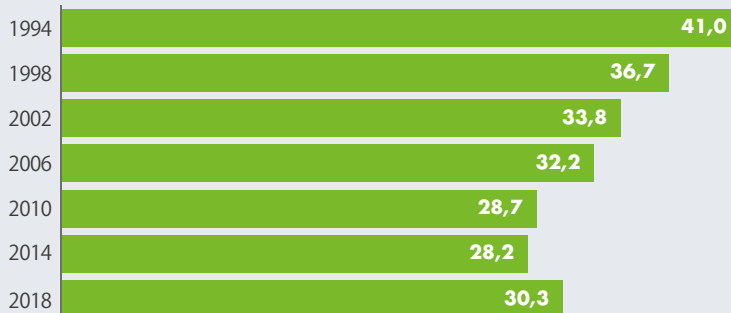
Počet udělených mandátů dle druhu voleb v letech 1990–2021

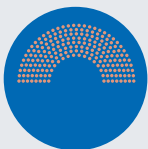
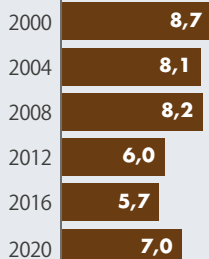
Pravděpodobnost získání mandátu ve vybraných volbách (v %)

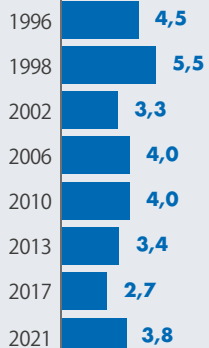
Zastupitelstva
obcí

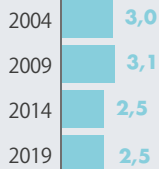
Krajská
zastupitelstva

Poslanecká
sněmovna

Evropský
parlament

99 %

všech mandátů
uděleno ve volbách
do zastupitelstev obcí